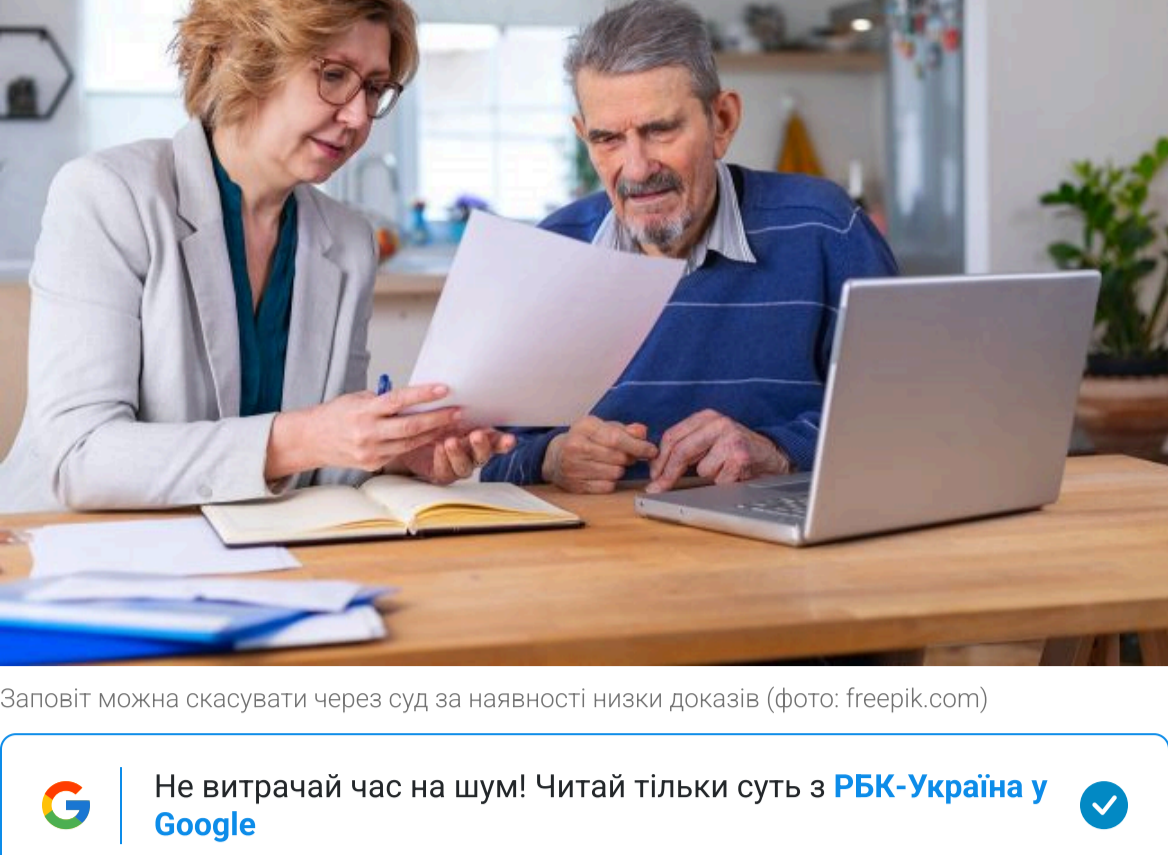
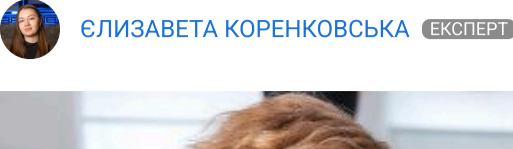

Житло переписали на сусідів? Чи можуть родичі скасувати заповіт через суд

17:46 16.06.2026 Вт

4 хв

Анулювати документ про спадщину через заяви про "недієздатність" – чи можливо?

Заповіт можна скасувати через суд за наявності ніяких доказів (фото: freepik.com)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з РБК-Україна у Google

Бажання людини залишити свій спадок сусідам чи благодійній організації часто викликає обурення в її родичів. Навіть якщо зв'язок із померлим майже не підтримувався, члени родини нерідко намагаються повернути майно через суд.

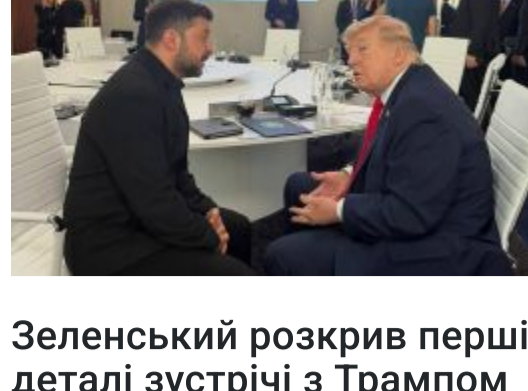
Чи мають право племінники чи троюрідні брати претендувати на майно та як довести, що остання воля була законною, у коментарі РБК-Україна розповіла юристка практики сімейного права ЮК "Приходько та партнери" Єлизавета Коренковська.

Головне:

- **Право на позов.** Далекі родичі можуть оскаржити заповіт у суді, якщо вважають свої права порушеними.
- **Свобода заповіту.** Передача майна притулку чи стороннім людям є абсолютно легальною і не скасовує волю.
- **Причини позовів.** Найчастіше родичі намагаються довести психологічний тиск, обман або недієздатність власника.
- **Потрібні докази.** Для скасування документа суду необхідні медичні висновки, експертизи та покази свідків.
- **Позиція суду.** Якщо нотаріус посвідчив документ без порушень, судді зазвичай залишають заповіт чинним.

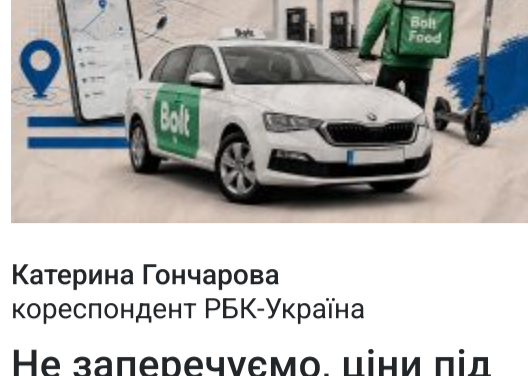

НОВИНИ

Зеленський розкрив перші деталі зустрічі з Трампом

АНАЛІТИКА

Катерина Гончарова, кореспондент РБК-Україна

Не заперечуємо, ціни під час тривоги та блекаутів можуть зростати: 10 запитань до Bolt

ХТО ЗА КИМ ОТРИМУЄ СПАДЩИНУ

5 черг спадкування за законом

- 1 Діти, чоловік або дружина, батьки. Майно ділиться між ними у рівних частках
- 2 Рідні брати та сестри, бабусі та дідуся (як з боку батька, так і з боку матері)
- 3 Рідні дядько та тітка спадкодавця
- 4 Особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю понад 5 років (зокрема "цивільний шлюб")
- 5 Утриманці, які не були членами сім'ї, та інші родичі до шостого ступеня споріднення

Порядок черговості. Наступна черга отримує право на майно, лише якщо у попередній немає спадкоємців або вони відмовилися

РБК-УКРАЇНА

Черги спадкування в Україні за законодавством (інфографіка РБК-Україна)

Черговості спадкування за законом в Україні

Коли людина не залишає заповіту, її майно розподіляється між родичами за чіткими правилами.

Цивільний кодекс України встановлює п'ять черг спадкоємців, які отримують право на майно послідовно, **зазначають** у Київському міжрегіональному управлінні міністерства юстиції України.

> **Читайте також:** Спадщина під час війни: чому міф про "зупинку" строків може коштувати вам втрати майна

Хто входить до кожної з 5 черг?

- **1 черга (ст. 1261 ЦКУ):** Найближчі люди – чоловік або дружина, які пережили померлого, його батьки, а також діти (зокрема усиновлені та ті, що народилися після смерті спадкодавця).
- **2 черга (ст. 1262 ЦКУ):** Рідні брати й сестри, а також дідуся та бабуся з обох боків.
- **3 черга (ст. 1263 ЦКУ):** Рідні дядьки та тітки померлого.
- **4 черга (ст. 1264 ЦКУ):** Особи, які не мають кровних зв'язків, але проживали зі спадкодавцем як одна сім'я щонайменше 5 років до моменту його смерті (наприклад, цивільний чоловік чи дружина).
- **5 черга (ст. 1265 ЦКУ):** Інші родичі до шостого ступеня споріднення включно, а також утриманці померлого, які не належали до його родини.

Головне правило: Наступна черга залучається до спадкування лише тоді, коли у попередній немає представників, або якщо вони відмовилися від майна, не прийняли його чи були усунені від цього права судом.

Коли черговість може змінитися?

Закон передбачає два винятки (ст. 1259 ЦКУ), коли порядок черговості можна скоригувати:

1. **За взаємною згодою (договірний шлях).** Після відкриття спадщини родичі можуть укласти договір і змінити черговість.

Таку угоду обов'язково **посвідчує нотаріус**. Вона не повинна обмежувати інтереси тих спадкоємців, які не беруть у ній участі, або тих, хто має законне право на обов'язкову частку.

1. **Через суд.** Спадкоємець із нижчої черги може претендувати на майно нарівні з поточною чергою.

Для цього в суді потрібно довести, що він роками опікувався померлим, утримував його або допомагав іншим чином, коли той через хворобу, каліцтво чи глибоку старість був абсолютно безпорадним.

Чітке розуміння цих юридичних етапів допомагає правильно оформити перехід прав на майно та захищає родину від тривалих судових конфліктів.

Будинок сусідці або притулку: що каже закон про свободу вибору

В Україні кожна людина має беззаперечне право самостійно розпоряджатися власною нерухомістю та майном на випадок смерті. Вона може взагалі позбавити права на спадщину будь-кого з близьких. Проте для дальніх родичів це часто стає приводом для судових позовів.

"Так, навіть далекі родичі (племінники, двоюрідні чи троюрідні родичі) можуть звернутися до суду з позовом про визнання заповіту недійсним, якщо вважають, що їхні спадкові права порушені. Найчастіше такі позови ґрунтуються на твердженнях про недієздатність заповідача, психологічний тиск, обман, тяжкий стан здоров'я або підробку підпису", – зазначає Єлизавета Коренковська.

Водночас саме лише невдоволення рішенням самотнього родича не має для суддів жодної юридичної сили.

"Одним сам факт того, що майно заповідано не родичу, а, наприклад, сусідці чи притулку для тварин, не є підставою для скасування заповіту. В Україні людина має право самостійно визначати спадкоємців свого майна", – роз'яснює юристка.

Довідки та експертизи: як відбитися від претензій родичів

Щоб скасувати офіційний документ, позивачам доведеться розгорнути серйозну доказову базу. Робити заяви про "тиск" чи "божевілля" без офіційних паперів – безглуздо. Суд оцінює **лише факти, прив'язані до конкретної дати**.

"Для успішного оскарження необхідні реальні докази: **медичні документи, висновки експертиз, показання свідків, підтвердження психічного стану особи** саме на момент складання заповіту", – наголошує експертка.

Якщо під час візиту до нотаріуса людина чітко усвідомлювала свої дії, розуміла їхні наслідки, а сам процес пройшов без порушень процедури, шанси дальніх родичів анулювати документ зводяться до нуля.

"Якщо заповіт посвідчений нотаріусом і немає доказів примусу чи недієздатності, суди часто відмовляють у таких позовах", – підсумовує фахівчиня ЮК "Приходько та партнери".

Раніше ми писали, **що треба знати про прийняття спадщини в Україні**.

Також опитали юриста, **кому доведеться оплачувати борги, які перейшли у спадщину**.

Важливо: Цей матеріал має виключно ознайомчий характер і не є юридичною консультацією. РБК-Україна не несе відповідальності за дії, вчинені на основі цієї інформації. У разі потреби в правовій допомозі або توضченні законодавства рекомендуємо звернутися до кваліфікованого юриста.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі: Пенсіонери | Юридичні поради

НОВИНИ	БІЗНЕС	ЖИТТЯ	LIFESTYLE
Новини України	Економіка	Гроші	Психологія
Війна в Україні	Фінанси	Зміни	Їжа
Економіка	Авто	Освіта	Подорожі
Світ	Техніка	Суспільство	Здорове життя
Надзвичайні події	Енергетика	РОЗВАГИ	Мода та краса
ПОЛІТИКА	Біла економіка	Шоу бізнес	
	АНАЛІТИКА	Періоди	
	Статті	Гороскопи	
	Інтерв'ю	Святка	
	Точка зору	Цікаве	
		Спорт	

РБК-УКРАЇНА UA | EN | RU

Про компанію | Розмістити рекламу

Редакційна політика і стандарти | Як стати нашим автором

Правила користування | Правила інформація

Політика конфіденційності | Контакти

Команда | Вакансії в РБК-Україна

Інформаційний портал РБК-Україна має тримовну версію (українську, російську та англійську): головна сторінка порталу - <https://www.rbc.ua>

Фотозображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на порталі, авторами яких є журналісти РБК-Україна, розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція РБК-Україна може не погодити точку зору авторів. Оцінки судження не підлягають сервісуванню та дореченню із правдивості. За достовірність та якість контенту відповідальність несе рекламодавця. Матеріали, позначені емодзі «Презент», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Ретом», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досі не отримали «Назви колірний» чи інформаційний формат, що опілює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальності. Онлайн-медіа РБК-Україна призначена для осіб віком від 21 року.